

Muziek, hoe voelt dat?

Rembrandt van Rijn, *Zelfportret*, 1630.

Rembrandt van Rijn, *Zelfportret*, 1630.

Leerdoelen/leeractiviteiten:

KIJKEN/LUISTEREN → **VOELEN** → **NADENKEN**

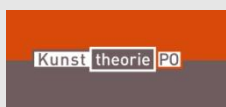
Doelgroep:

Groep 5/6

Tijdsduur:

30 minuten.

Werkvorm: Kijken, denken, delen uitwisselen & kritisch luisteren en reflecteren. In het geval van de eerste werkvorm speelt de leerkracht vooral een ondersteunende rol. In het geval van de tweede werkvorm neemt de leerkracht de leiding.

Muziek, hoe voelt dat?

Een opdracht voor groep 5 of 6 gericht op filmmuziek

Ontwikkeld door

Sarah Broekhoven, MA

Onderwerp

Filmmuziek en emoties

Tijdsduur

Ca. 30 minuten

Doelstellingen

- **KIJKEN/LUISTEREN, VOELEN, NADENKEN**
- Kerndoel 54, 56 van kunstzinnige oriëntatie.
- Kritisch luisteren naar muziek.
- Muziek analyseren, verbanden leggen tussen muziek, beeldende kunst en emoties.
- Door verbanden te leggen tussen muziek, beeld en gevoel leren leerlingen kritisch luisteren.

Leeractiviteiten

Onderbouwing

Beginsituatie

Groep 5 of 6 - deze opdracht kan als start van het thema muziek, emoties of mediawijsheid gebruikt worden, maar kan ook als losse opdracht gedaan worden.

LESVOORBEREIDING DOOR DE DOCENT

Leerlingen kijken in tweetallen naar vier zelfportretten van Rembrandt en koppelen daar kaartjes met de woorden: angst, woede, vreugde en verdriet. Vervolgens wisselen de leerlingen hun ideeën uit met een ander tweetal en passen zij hun keuzes zo nodig aan. De leerkracht bespreekt de bevindingen klassikaal. Daarna maakt de leerkracht de koppeling naar muziek en emotie. De leerlingen luisteren met hun ogen dicht naar verschillende muziekfragmenten. Na ieder fragment krijgen de leerlingen tijd om te kiezen bij welke emotie het fragment hoort en laten zij met een portretje zien welke emotie zij bij de muziek vinden passen. De leerkracht kiest na het fragment steeds een of twee leerlingen en laat hen vertellen waarom ze voor een bepaalde emotie gekozen hebben. Door de verbanden tussen muziek, beeld en gevoel te bespreken ontdekken de leerlingen waarom het ene muziekstuk vrolijk klinkt en het andere droevig. Hierbij raken de leerlingen bekend met de begrippen: ritme, verschillende instrumenten, toonhoogte en volume. (Voor de docent: links naar de muziekfragmenten op youtube, staan aangegeven in de grote cijfers op de laatste pagina - bijvoorbeeld: Bang 1 - The Lion King; Bang 2 - The Prince of Egypt; Boos 1 - James Bond; Boos 2 - Pirates of the Caribbean; Verdrietig 1 -The Holiday; Verdrietig 2 - The Titanic; Vrolijk 1 - Amelie; Vrolijk 2 - Frozen)

Vorbereiden

- De docent beluistert van te voren de muziekfragmenten en bedenkt welke emoties bij welke fragmenten hoort en waarom (denk aan ritme, gekozen instrumenten, toonhoogte, volume). Praktische voorbereiding: de emotiekaartjes en de zelfportretten van Rembrandt moeten per tweetal worden afgedrukt en uitgeknipt. De muziekfragmenten (hieronder te vinden onder de nummers 1 t/m 8) kunnen alvast op het digibord klaar worden gezet.

Instrueren (informatie voor de docent)

- **Wat:**
- **Hoe:**

- **Wat:** De eerste centrale vraag is: welk zelfportret past bij welke emotie en waarom? Hierdoor leren de leerlingen samenwerken en argumenteren. Bovendien reflecteren zij op hun eigen ideeën. De tweede centrale vraag is: welke emoties roepen de verschillende muziekfragmenten op en waarom? Hierdoor leren de leerlingen kritisch te luisteren. Bovendien raken de leerlingen bekend met de begrippen: ritme, instrumenten, toonhoogte en volume.
- **Hoe:** Eerst vertelt de leerkracht de leerlingen dat zij in tweetallen de emotiekaartjes aan de zelfportretten van Rembrandt gaan koppelen. Dan worden de kaartjes en portretten uitgedeeld. Als de leerlingen klaar zijn met koppelen, leggen zij hun keuzes uit aan twee andere leerlingen en visa versa. Ter afsluiting bespreekt de docent de bevindingen van de leerlingen klassikaal. Vervolgens maakt de leerkracht de koppeling naar (instrumentale) muziek. De leerkracht vertelt dat in bijna alle films (en reclame) muziek wordt gebruikt om de stemming te versterken en dat de leerlingen door goed te luisteren gaan ontdekken welke emotie de verschillende fragmenten oproepen en waarom. De leerlingen doen hun ogen dicht en de leerkracht laat het eerste muziekfragment horen. Na het fragment krijgen de leerlingen tijd om te kiezen bij welke emotie het fragment hoort. Vervolgens geeft de leerkracht een seintje en houdt ieder het portretje omhoog van het gezicht dat het beste bij de muziek hoort. De leerkracht kiest vervolgens een of twee leerlingen en laat hen vertellen waarom ze voor een bepaalde emotie gekozen hebben. De leerkracht vat samen wat besproken is en vult eventueel aan dat toonhoogte, ritme, keuze van de instrumenten en volume heel bepalend zijn voor de stemming die muziek oproept. Daarna kiest de leerkracht een nieuw fragment, en wordt de werkwijze herhaalt, tot wanneer het interessant is. Ter afsluiting vat de docent samen wat de bevindingen van de leerlingen zijn.

	<ul style="list-style-type: none">• Waarom:	<ul style="list-style-type: none">• Waarom: Door verbanden te leggen en benoemen tussen muziek, beeld en gevoel leren leerlingen kritisch luisteren. Bovendien krijgen ze handvatten (ritme, keuze van instrumenten, toonhoogte, volume) om over muziek te praten.
Uitvoeren		<ul style="list-style-type: none">• Bij het uitvoeren van deze opdracht is het belangrijk dat de leerkracht de leerlingen eerst zelf heel rustig laat kijken en luisteren. De bevindingen moeten vooral vanuit de leerling komen, zodat zij de kans hebben om zelf ontdekkingen te doen.
Opruimen		<ul style="list-style-type: none">• N.v.t.
Nabespreken	<ul style="list-style-type: none">• Wat:• Hoe:• Waarom:	<ul style="list-style-type: none">• Wat: De leerkracht bespreekt met leerlingen welke begrippen gebruikt zijn; emoties, toonhoogte, ritme, instrumenten en volume en wat de leerlingen hebben ontdekt. Ook bespreekt de leerkracht wat de leerlingen van de opdracht vonden. Wat was makkelijk, wat was moeilijk, wat was leuk, en wat was interessant?• Hoe: De nabespreking van de koppelingen van de portretten en emotiekaartjes gebeurt klassikaal. De leerkracht vraagt twee leerlingen naar hun bevindingen en vat samen wat hij/zij heeft gehoord. De nabespreking van de muziekfragmenten gebeurt eveneens klassikaal. Alle leerlingen doen allemaal mee, door hun portretjes omhoog te houden. Zo kan de leerkracht gemakkelijk zien of een fragment eenduidig was of juist niet en daarop doorvragen.• Waarom: Door de bevindingen van de leerlingen klassikaal te bespreken, leren zij reflecteren op hun eigen bevindingen en ontdekken ze dat antwoorden soms om nog meer redenen goed zijn dan zij zelf vooraf misschien wisten. Ook leren zij door de uitleg van de docent die achteraf plaatsvindt, wat toonhoogte, ritme, keuze van instrumenten en volume zijn, en hoe dit in muziek gebruikt kan worden om emotie uit te drukken.
Evaluatie	Criteria proces:	<ul style="list-style-type: none">• Criteria proces: Leerlingen zouden allemaal actief mee moeten doen, dat houdt in dat zij met aandacht kijken, denken, argumenteren, reflecteren en luisteren. Dit houdt ook in dat zij naar elkaar luisteren en proberen te onthouden wat een andere leerling al gezegd heeft.
	Criteria product:	<ul style="list-style-type: none">• Criteria product: Het product is in dit geval het leren van elkaar door te kijken, argumenteren, reflecteren en te luisteren.
Suggesties		<p>De opdracht kan vervolgens op een van de volgende manieren uitgebreid worden.</p> <ul style="list-style-type: none">• Met een emotie-battle in de klas! De muziek gaat aan en twee groepjes van elk 3 kinderen gaan met elkaar de strijd aan. Wie kan het beste boos/vrolijk/bang/verdrietig kijken (hangt af van de muziek die opstaat)? De jury van klasgenoten bepaalt!• Naar aanleiding van de muziekfragmenten kan er ook een brug worden geslagen naar ervaringen die de kinderen zelf hebben gehad. Zoals: bang zijn om te slapen, boos zijn op iemand tijdens het voetballen, verdrietig omdat iemand ziek is, vrolijk omdat je vakantie hebt. Dit kan in de vorm van een kringgesprek gedaan worden.

Muziek, hoe voelt dat?

Rembrandt, *Zelfportret*, 1630.

Rembrandt, *Zelfportret*, 1630.

Rembrandt, *Zelfportret*, 1630.

Rembrandt, *Zelfportret*, 1628.

BOOS

VROLIJK

BANG

VERDRIETIG

1

2

3

4

5

7

6

8

Deze weblinks verwijzen naar muziekfragmenten op youtube